

ΤΑΞΗ: Α' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Μ. Τετάρτη 27 Απριλίου 2016

Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Θουκυδίδου Ἱστορίαι, 3, Κεφ. 73–74

[73.1] Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἠκροβολίσαντό τε ὀλίγα καὶ ἐς τοὺς ἀγροὺς περιέπεμπον ἀμφοτέροι, τοὺς δούλους παρακαλοῦντές τε καὶ ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι· καὶ τῷ μὲν δήμῳ τῶν οἰκετῶν τὸ πλῆθος παρεγένετο **ζύμμαχον**, τοῖς δ' ἑτέροις ἐκ τῆς ἡπείρου ἐπικούροι ὀκτακόσιοι.

[74.1] Διαλιπούσης δ' **ἡμέρας** μάχη αὖθις γίνεται καὶ νικᾷ ὁ δῆμος χωρίων τε ἰσχύι καὶ πλήθει προύχων αἱ τε γυναῖκες αὐτοῖς τολμηρῶς ξυνεπελάβοντο βάλλουσαι ἀπὸ τῶν οἰκιῶν τῷ κεράμῳ καὶ παρὰ φύσιν ὑπομένουσai τὸν θόρυβον. [2] Γενομένης δὲ τῆς τροπῆς περὶ δαίτην ὀψίαν, **δείσαντες** οἱ ὀλίγοι μὴ αὐτοβοεῖ ὁ δῆμος τοῦ τε νεωρίου κρατήσκειν ἐπελθὼν καὶ σφᾶς διαφθεῖρειεν, ἐμπιπρᾶσι τὰς οἰκίας τὰς ἐν κύκλῳ τῆς ἀγορᾶς καὶ τὰς ξυνοικίας, ὅπως μὴ ἡ ἔφοδος, φειδόμενοι οὔτε οἰκείας οὔτε ἀλλοτρίας, ὥστε καὶ χρήματα πολλὰ ἐμπόρων κατεκαύθη καὶ ἡ πόλις ἐκινδύνευσε πᾶσα **διαφθαρῆναι**, εἰ ἄνεμος ἐπαγγέμετο τῇ φλογὶ ἐπίφορος ἐς αὐτήν. [3] Καὶ οἱ μὲν παυσάμενοι τῆς μάχης ὥς ἑκάτεροι ἠσυχάσαντες τὴν νύκτα ἐν **φυλακῇ** ἦσαν καὶ ἡ Κορινθία ναὺς τοῦ δήμου κεκρατηκότος ὑπεξανήγετο, καὶ τῶν ἐπικούρων οἱ πολλοὶ ἐς τὴν ἡπειρον λαθόντες διεκομίσθησαν.

Σημείωση: να αξιοποιήσετε τα παραπάνω αποσπάσματα, για να τεκμηριώσετε όλες τις απαντήσεις σας στις ακόλουθες ερμηνευτικές ερωτήσεις, κάνοντας τις αντίστοιχες κειμενικές αναφορές.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Αλ1(ε)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- A.** Να αποδοθεί στη νέα ελληνική γλώσσα το παρακάτω απόσπασμα: «Τῇ δ' ὕστερα... αὐτήν».

Μονάδες 30

- B.1α.** Να εντοπίσετε στο κείμενο, να καταγράψετε και να εξηγήσετε όλους τους παράγοντες που συντέλεσαν στη νίκη των δημοκρατικών κατά την τέταρτη μέρα των εχθροπραξιών μεταξύ αυτών και των ολιγαρχικών αντιπάλων τους.

Μονάδες 10

- B.1β.** Σε ποιες ενέργειες προέβησαν οι ολιγαρχικοί, μόλις αντιλήφθηκαν την επικράτηση των αντιπάλων τους; Πού αποδίδει ο Θουκυδίδης τις ενέργειες αυτές; Να καταγράψετε τις λέξεις που αποκαλύπτουν την ψυχολογική τους κατάσταση.

Μονάδες 10

B.1γ. ΠΑΡΑΘΕΜΑ

Στο **3.82.2** ο Θουκυδίδης αποδίδει στον πόλεμο τον χαρακτηρισμό «δάσκαλος της βίας». Να εξηγήσετε γιατί έχει αυτή την άποψη, εξετάζοντας παράλληλα τη μεταμόρφωση της ανθρώπινης συμπεριφοράς και ειδικά αυτή των γυναικών (βάσει και του κεφαλαίου 74) με δεδομένη τη θέση τους στην κοινωνία της εποχής;

[3.82.2] Οι εμφύλιες συγκρούσεις έφεραν μεγάλες κι αμέτρητες συμφορές στις πολιτείες, συμφορές που γίνονται και θα γίνονται πάντα όσο δεν αλλάζει η φύση του ανθρώπου, συμφορές που μπορεί να είναι βαρύτερες ή ελαφρότερες κ' έχουν διαφορετική μορφή ανάλογα με τις περιστάσεις. Σε καιρό ειρήνης και όταν ευημερή ο κόσμος και οι πολιτείες, οι άνθρωποι είναι ήρεμοι γιατί δεν τους πιέζουν ανάγκες φοβερές. Αλλ' όταν έρθη ο πόλεμος που φέρνει στους ανθρώπους την καθημερινή στέρηση, γίνεται δάσκαλος της βίας κ' ερεθίζει τα πνεύματα του πλήθους σύμφωνα με τις καταστάσεις που δημιουργεί.

Μονάδες 10

- B.2.** Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, τις παρακάτω διαπιστώσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη *Σωστό*, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη *Λάθος*, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

- Η γλώσσα του Θουκυδίδα είναι η αρχαία αττική του 5^{ου} αιώνα.
- Χαρακτηριστικά του θουκυδίδειου ύφους είναι η χρήση του ουδετέρου του επιθέτου, η συνεχής χρήση των αντιθέσεων και τα απλά ρήματα χωρίς προθέσεις.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016

E 3.Aλ1(ε)

- γ. Ο Θουκυδίδης δεν έζησε μέχρι το τέλος του πολέμου.
- δ. Μέθοδοι που ακολούθησε ο ιστορικός είναι η αυτοψία, η συλλογή και αξιολόγηση πληροφοριών, η μελέτη επίσημων κειμένων και κρατικών αρχείων.
- ε. Στις δημηγορίες, που αποτελούν σημαντικό στοιχείο στην επιστημονική ανάλυση των γεγονότων, ο ιστορικός δηλώνει ότι δεν απομακρύνθηκε από την κεντρική ιδέα των λόγων και τις έγραψε αυτολεξεί.

Μονάδες 10

B.3.α. Να ενώσετε τις λέξεις της **στήλης Α** με τις αντίστοιχες ομόρριζες της **στήλης Β** (Μονάδες 5):

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. διαλιπούσης	i. αγωγός
2. δείσαντες	ii. οισοφάγος
3. επίφορος	iii. υπόλοιπο
4. παυσάμενοι	iv. κατάληψη
5. υπεξανήγето	v. κάτοχος
	vi. δέος
	vii. ανάπαυλα
	viii. ανησυχία

B.3.β. Με το τελευταίο συνθετικό των παρακάτω λέξεων να γράψετε *μία σύνθετη λέξη* (ουσιαστικό ή επίθετο) στα νέα ελληνικά: *ξυνοπελάβοντο, διαλιπούσης, προύχων, εισιτήριο, υπεξανήγετο.* (Μονάδες 5)

Μονάδες 10

B.4.α. Να γράψετε τον γραμματικό τύπο που ζητείται για καθέναν από τους παρακάτω ονοματικούς τύπους (Μονάδες 5):

- **κεράμω:** την ονομαστική του ενικού,
- **γυναῖκες:** την κλητική του ενικού,
- **σφᾶς:** την αιτιατική του ενικού, στο ίδιο πρόσωπο,
- **ναῦς:** τη δοτική του πληθυντικού,
- **πολλοί:** τον υπερθετικό βαθμό του επιρρήματος.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Αλ1(ε)

B.4.β. Να γράψετε τον γραμματικό τύπο που ζητείται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους (Μονάδες 5):

- διαλιπούσης: το απαρέμφατο του ενεργητικού παρακειμένου,
- νικᾷ: την αιτιατική του ενικού, του ουδετέρου γένους της μετοχής, στον ίδιο χρόνο και στην ίδια φωνή,
- προύχων: το β' πληθυντικό της προστακτικής, στον αόριστο β' και στην ίδια φωνή,
- γενομένης: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής, του αορίστου β', στην ίδια φωνή,
- διεκομίσθησαν: τη δοτική του πληθυντικού, του αρσενικού γένους της μετοχής, στον ίδιο χρόνο και στην ίδια φωνή.

Μονάδες 10

B.5.α. Να κάνετε πλήρη συντακτικό χαρακτηρισμό των ακόλουθων λέξεων (μονάδες 6):

- τῶν οἰκετῶν...
- ξύμμαχον...
- ἡμέρας...
- δέξαντες...
- διαφθαρήναι...
- ἐν φυλακῇ...

B.5.β. Να κάνετε πλήρη συντακτική αναγνώριση (είδος, εισαγωγικό στοιχείο, εκφορά, λειτουργία) των παρακάτω προτάσεων (μονάδες 4):

- μὴ αὐτοβοεῖ... κρατήσκειν ἐπελθῶν,
- εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο... αὐτήν.

Μονάδες 10